

مقاوم‌سازی اقتصاد با سرمایه‌گذاری در تولید

شهرام شیر کوند
پژوهشگر و مشاور صنعت

سر مقاله

تأمین سرمایه به‌بخش‌های مختلف تولیدی و مدیریت بهینه منابع مالی برای هدایت سرمایه به بخش‌های تولیدی موثر، با اختصاص منابع به حوزه‌های تولیدی مولد اقتصاد بسیار حائزاهمیت است. در حال حاضر بخش مهمی از توقیقات راهبردی کشور در زمینه توسعه اقتصادی و کسب‌وکار، به‌واسطه سرمایه‌گذاری در حوزه تولیدات داخلی و توسعه فعالیت‌های تحقیقاتی و پژوهشی در این‌بخش‌ها بوده و این بدان معناست که می‌بایست ضمن استفاده از ظرفیت فعلی واحدهای تولیدی، از ایجاد ظرفیت‌های جدید تولید که منجر به افزایش بهره‌وری و اشتغالزایی می‌شود، در قالب طرح‌های توسعه‌ای حمایت شود. همین‌طور برای توسعه کسب‌وکار، بهبود معیشت، اشتغال پایدار و رونق تولید، توجه به سرمایه‌گذاری در حوزه‌های تولیدات صنعتی، کشاورزی، معدنی و مسکن ضرورت دارد. سرمایه‌گذاری در تولید ملی به‌منظور مقاوم‌سازی اقتصاد کشور یکی از مهم‌ترین مباحثی است که اکنون در برنامه‌ریزی‌ها و تصمیم‌گیری‌های کلان حوزه‌های اقتصادی مورد توجه قرار دارد. تحقیقات گسترده در حوزه تولید کشور، بیانگر وجود برخی مشکلات در مسیر توسعه تولید ملی است که باعث شده این بخش امکان استفاده از ظرفیت‌های موجود را نداشته باشد و بخشی از ظرفیت تولید ملی غیرفعال باشد. باتوجه به پژوهش‌های انجام‌شده، ظرفیت‌های خالی در تولید ایران کم نیستند. عواملی مانند پایین بودن سطح تقاضا برای تولیدات، نرخ تمام‌شده کالا، واردات کالاهای جایگزین و پایین بودن قدرت خرید کالا و خدمات منجر به عدم‌استفاده از تمام ظرفیت‌های موجود در حوزه‌های تولیدی می‌شود. یکی دیگر از مشکلات مطرح در مسیر تولید، توزیع نامناسب اعتبارات و منابع بانکی بین متقاضیان وام و تسهیلات اعتباری است. مهم‌تر از محدودیت‌های اعطای تسهیلات، نرخ بالای سود بانکی است که باعث شده، در مواردی هزینه تأمین منابع مالی برای تولیدکننده منطقی نباشد؛ بنابراین موانع موجود فعلی باید از سر راه تولید داخل برداشته شود و حمایت از طرح‌ها و پروژه‌های توسعه‌ای در راستای سرمایه‌گذاری برای رونق تولید و توسعه کسب‌وکارهای نوپا در اولویت برنامه‌های اقتصادی قرار گیرد. برای توسعه مشارکت مردم در سرمایه‌گذاری و مشارکت در تولید، باید به ظرفیت نیروی جوان متخصص و ظرفیت‌های داخلی کشور توجه بیشتری داشت. همچنین با توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان و کسب‌وکارهای دانش‌محور، توسعه تعاونی‌ها و توسعه مسئولیت‌های به‌طورهمزمان برای ایجاد اقتصاد پویا نیز برنامه‌ریزی کرد تا به‌سمت تولید متمرکز بر دانش حرکت کنیم.

هدف متخصصان و تولیدکنندگان ایرانی، توسعه توانمندی‌های خود در برابر تولیدکنندگان سایر کشورها و تقویت برندهای ایرانی برای رقابت با معتبرترین برندهای دنیاست. بی‌تردید توانمند شدن تولیدکنندگان ایرانی نسبت به رقبای خارجی، یکی از اساسی‌ترین رویکردهای توسعه اقتصادی کشور است و برای تقویت تولید ملی و مقاوم‌سازی اقتصاد می‌بایست شرایط مساعدی برای تولیدکنندگان فراهم کرد و آنان را برای حضور در بازارهای جهانی توانمند ساخت. در این زمینه بهره‌گیری از ظرفیت واحدهای تولیدی داخلی و تعاونی‌ها می‌تواند موجب تحول صنعتی و مقاوم‌سازی اقتصاد شود که این امر مستلزم کاهش نرخ سود تسهیلات بانکی برای واحدهای تولیدی است. زمانی که شرایط برای تولید و کار در کشور مهیا باشد، اشتغالزایی افزایش یافته و از بحران‌های اجتماعی کاسته می‌شود. اعطای تسهیلات بانکی ارزان به تولیدکنندگان، استهمال بدیهی‌های معوقه و کاهش نرخ سود تسهیلات بانکی برای بخش‌های تولیدی و خدماتی می‌تواند نخستین گام عملی دولت برای رشد تولید باشد، به توانمند شدن کشور در عرصه اقتصاد کمک شایانی کرده و شرایط را برای تقویت تولیدکنندگان داخلی تسهیل کند. در شرایط فعلی، نرخ سود بانکی برای برخی از افراد شاغل در بخش‌های تولیدی و تعاونی‌ها به‌صرفه نیست و از سویی دسترسی دشوار به تسهیلات بانکی برای بخش‌های پیش‌گفته از دیگر چالش‌های این بخش است. بنابراین مهم‌ترین اقدام در راستای حمایت از تولیدات داخلی، کاهش نرخ سود تسهیلات بانکی است که موجب کاهش هزینه تمام‌شده، افزایش تقاضا برای خرید کالای داخلی، رونق اقتصادی و افزایش اشتغالزایی خواهد شد. این روش یکی از روش‌های تأییدشده در اقتصاد کلان است که توجه‌نظری نیز دارد. در عین حال از ابزارهای کارآمد سیاست‌های پولی در قلمرو اعمال قدرت دولت در سیاست‌های پولی کشور است که برای تحرک اقتصاد و تولید در قالب سیاست انبساطی یعنی تزریق نقدینگی به اقتصاد در حالت رکود یا برعکس کم کردن حجم نقدینگی کشور در شرایط اقتصاد تورمی و ناسامانی‌های ناشی از حجم زیاد پول به کار می‌رود. در صورت عدم‌افزایش نرخ سود تسهیلات بانکی سرمایه‌های سرگردان جذب بخش‌های تولیدی خواهند شد و به این ترتیب هزینه‌های تولید تا حدود زیادی کاهش می‌یابد و در نتیجه تورم کاهش خواهد یافت و در نهایت زمینه‌های رقابت کالاهای تولید داخل در بسیاری از بازارهای جهانی فراهم می‌شود. البته در کشورهای توسعه‌یافته و صنعتی، با هدف توسعه بازار کالای داخلی در سایر کشورها توجه به تولید نوآورانه و تولید کالای کیفی از اهمیت خاصی برخوردار است. پایین بودن هزینه سرمایه و اعتبارات و میزان سود تسهیلات بانکی یکی از عواملی است که در ترغیب صاحبان سرمایه نقش موثری دارد و سرمایه‌گذاران را تشویق می‌کند تا از منابع بانکی برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های تولیدی و صنعتی، ایجاد ایده‌های اقتصادی و تبدیل آن به یک فعالیت اقتصادی یا گسترش و استمرار فعالیت‌های اقتصادی که احتیاج به تزریق منابع جدید دارد، استفاده کنند. در همین راستا و برای توسعه تولید داخلی، بخش‌های قانون‌گذاری و اجرایی کشور می‌بایست در راستای حمایت مالی از تولید داخلی با محور اولویت‌بخشی به نوآوری و خلاقیت به‌منظور روان‌سازی مسیر فعالیت‌های نوآورانه و خلاقانه در حوزه تولید، هر نوع تسهیلات و امکاناتی را برای بخش‌های تولیدی کشور فراهم کنند، زیرا در عصری که همه‌چیز در حال تغییر و تحول است و رقبا همواره در پی توسعه سهم بازار داخلی و خارجی خود از طریق کسب مزیت رقابتی هستند، تولید ملی، اولویت محوری و اصلی کشور است و حمایت از تولید در توسعه رفاه اجتماعی، بهبود معیشت و اشتغال نقش مهمی ایفا می‌کند. توجه به تولیدملی به‌عنوان یکی از راهکارهای افزایش مزیت رقابتی در محیط کسب‌وکار از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. از این‌رو توسعه و تقویت ظرفیت‌های تولیدی موجود با ظرفیت‌سازی در سایر بخش‌های تولیدی منجر به ایجاد درآمد و مقاوم‌سازی اقتصاد خواهد شد و کشور را از صادرات نفت بی‌نیاز خواهد کرد.

رهبر معظم انقلاب در دیدار دست‌اندر کاران حج و جمعی از زائران بیت‌الله‌الحرام:

هیچ منفعتی برای امت اسلامی بالاتر از اتحاد نیست

انسانی خواندند و گفتند: امروز هیچ منفعتی بالاتر از اتحاد برای امت اسلامی وجود ندارد و در صورت وجود اتحاد و هماهنگی و هم‌افزایی امت اسلامی، فجایع کنونی در غزه و فلسطین اتفاق نمی‌افتاد و یمن این‌گونه تحت‌فشار قرار نمی‌گرفت. ایشان جدایی و تفرقه امت اسلامی را زمینه‌ساز تحمیل منافع و مطامع استعمارگران، امریکا، رژیم‌صهیونیستی و دیگر زیاده‌خواهان بر ملت‌ها دانستند و افزودند: با اتحاد امت، امنیت و پیشرفت و هم‌افزایی کشورهای اسلامی و کمک‌های آنها به یکدیگر ممکن می‌شود و به فرصت حج باید به این چشم نگاه کرد.

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای نقش و وظیفه دولت‌های

اسلامی به‌ویژه دولت میهماندار در تبیین حقیقت

و اهداف حج را بزرگ و برجسته دانستند و گفتند:

مسئولان کشورها، علما و روشنفکران، نویسندگان و

افراد تأثیرگذار بر افکار عمومی موظفند تا حقایق

حج را برای مردم تبیین کنند.

رهبر معظم انقلاب «سعی بین صفا و مروه» را اشاره‌ای به این ضرورت دانستند که انسان باید مدام بین کوه مشکلات تلاش کند و هیچ‌گاه متوقف، معطل و متحیر نماند. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای «حرکت به‌سمت عرفات و مشعر و منا» را درسی برای حرکت دائم و پرهیز از سکون دانستند و افزودند: قربانی نیز اشاره نمادین به این حقیقت است که انسان گاه باید از عزیزترین کسان خود بگذرد، قربانی بدهد یا حتی قربانی شود. ایشان «می‌جمرات» را تأکید پروردگار بر این نکته خواندند که انسان باید شیاطین جن و انس را بشناسد و هرجا شیطان را یافت، بزند و بکوبد. رهبر معظم انقلاب «پوشیدن لباس احرام» را هم نشانه خشوع و یکسان‌سازی انسان‌ها در مقابل پروردگار برشمردند و افزودند: همه این اعمال جهت‌دهی به زندگی بشریت است.

ایشان با استناد به آیه‌ای از قرآن کریم، هدف

«اجتماع» حج را درک و دستیابی به انواع منافع

خدمت به بشریت است. ایشان در تبیین نکات شناختی حج، آن را تنها فریضه‌ای خواندند که شکل و ترکیب صدردصد سیاسی است؛ چراکه مردم را هر سال در یک مکان و زمان واحد برای اهداف خاص گرد می‌آورد که نفس این کار ماهیت سیاسی دارد. حضرت آیت‌الله خامنه‌ای افزودند: در کنار شکل و ترکیب سیاسی حج، محتوای اجزای آن صدردصد معنوی و عبادی است و هر کدام اشاره‌ای نمادین و درس‌آموز به مسائل و ضروریات گوناگون زندگی بشر دارد. ایشان در تبیین این نمادها، درس «طواف» را ضرورت گردش حول محور و مرکزیت توحید خواندند و افزودند: طواف به بشریت می‌آموزد که حکومت، زندگی، اقتصاد، خانواده و همه مسائل زندگی باید حول توحید بنا شود که در این صورت، دیگر از این قساوت‌ها، کودک‌کشی‌ها و زیاده‌خواهی‌ها خبری نخواهد بود و دنیا گلستان می‌شود.

تأکید بر عدالت آموزشی و رفع تبعیض در مدارس

در مراکز آموزشی، گفت: باید به‌گونه‌ای رفتار کنیم و آموزش دهیم که بچه‌ها مهارت پیدا کنند و این رفتار و اخلاق در وجودشان شکل بگیرد که می‌توانند با سعی و تلاش و عمل‌شان تمام موانع را از پیش‌رو بردارند. رئیس‌جمهوری با تأکید دوباره بر ضرورت عدالت آموزشی و رفع تبعیض در ارائه آموزش به فرزندان کشور، تأکید کرد: اگر بخواهیم مملکت را بسازیم، باید همه را ببینیم نه‌فقط عده‌ای را که پول دارند. ما باید آنهایی را ببینیم که از امکانات بالا برخوردار نیستند. باید شرایط برابر برای آموزش همه دانش‌آموزان فراهم کنیم.

کشور آموزش ببینند، کار کنند و مفید واقع شوند، مشکلات جامعه را حل کنند و برای ایران و جایی که در آن زندگی می‌کنند، خلاقیت داشته باشند و موانع و مشکلات را از سر راه بردارند. رئیس‌جمهوری با تأکید دوباره بر ضرورت عدالت آموزشی و رفع تبعیض در ارائه آموزش به فرزندان کشور، تأکید کرد: اگر بخواهیم مملکت را بسازیم، باید همه را ببینیم نه‌فقط عده‌ای را که پول دارند. ما باید آنهایی را ببینیم که از امکانات بالا برخوردار نیستند. باید شرایط برابر برای آموزش همه دانش‌آموزان فراهم کنیم.

پزشکیان در ادامه با تأکید بر ضرورت مهارت‌افزایی

مدیریت کارآمد با حکمرانی علم و دانش محقق می‌شود

موجود و ارائه راهکار عینی برای رسیدن به وضعیت مطلوب است تا اثر این کار علمی برای منافع عمومی ملموس شود.

قالیباف با تأکید بر اینکه در چله دوم انقلاب اسلامی، دست‌کم از ۲ تا ۳ دهه پیش از هر زمان و دوران دیگری به علوم اسلامی نیاز داریم، یادآور شد: سازمان دادن به زیست عمومی مردم و دوم حکمرانی برپایه آموزش و ارزش‌های دینی باید مدنظر باشد، چراکه نظام حکمرانی، نیازمند فهم مسئله‌هایی است که باید در هر شرایطی برای آنها راه‌حل پیدا کند. رئیس مجلس شورای اسلامی در ادامه، همه جامعه را نیازمند مراجع علوم انسانی اسلامی دانست و گفت: در سال‌های گذشته، نخبگان بیشتر درگیر اثبات یا انکار علوم انسانی بودند، در نتیجه به تولید گزاره‌های عقلانی و عملیاتی برای حل مسائل زندگی مردم کمتر توجه شده است.

وی با تأکید بر اینکه اگر علوم انسانی اسلامی مسائل حکومت و جامعه را به‌رسمیت نشناسد و به‌دنبال تفسیر و حل آنها نباشد، در عمل مسئله حل نخواهد شد، عنوان کرد: این رویکرد مصداق علم بدون فایده خواهد بود. قالیباف اضافه کرد: امروز که در نزدیکی ۵۰ سالگی انقلاب اسلامی قرار داریم، از طرفی با انباشت مسائلی مواجهیم که پیش‌روی نهاد علم در کشور قرار دارد، اما پاسخ درخوری برای آن تولید نشده است. از طرف دیگر، حکمرانی، گزینه‌های متنوع و موثری برای حل مسائل انباشته‌شده خودش ندارد که نتیجه هردو، دلزدگی و ناکارآمدی است.

رئیس قوه مقننه یادآور شد: جامعه تا وقتی انعکاس مشکلاتش و راه‌حل کارآمد برای آنها را در علوم انسانی اسلامی نبیند و به‌رسمیت نشناسد، مزایا و فایده آن را درک نمی‌کند و به‌دنبال کاربرد یافته‌هایش هم نخواهد

بود. در نتیجه حاصل تلاش عالمان و پژوهشگران در این زمینه از پشتوانه حمایت عمومی برخوردار نبوده و رشد نخواهد کرد.

قالیباف در ادامه با بیان اینکه اگر موضوعی به‌گفتمان تبدیل شود، آن وقت مردم خود به مطالبه‌گران عمومی تحقق آن تبدیل می‌شوند و جامعه علمی نیز آن را به‌طور تخصصی مطالبه خواهد کرد، تصریح کرد: به این ترتیب پیگیری آن برای نظام و حکمرانی هم ضرورت دارد و هم مشروعیت پیدا می‌کند.

رئیس مجلس شورای اسلامی در ادامه سخنان خود یادآور شد: فضای کشور باید به‌سمت اصلاح و تحول امور برود، نه اینکه به‌سمت تخریب و عقبگرد حرکت کند. چراکه نظام حکمرانی موظف است اولاً فضا را به‌سمت تولید و رقابت ایده‌ها ببرد و ثانیاً اندیشه‌های معتبر در زمینه علوم انسانی اسلامی فراهم کند، ثالثاً با تأیید نتایج علوم اسلامی از پژوهش‌هایی که به حل مسائل عامه مردم و خیر عمومی نزدیک‌تر است، با اولویت در دستور کار خودش قرار دهد.

دهیم، باید بچه‌هایی تربیت کنیم که به دنیایی که هر لحظه در حال تغییر است، خودشان را وفق دهند، عاشق و توانمند باشند، خلاق، صادق و راستگو و در حل مشکلات جسور و ریسک‌پذیر باشند. پزشکیان با بیان اینکه بچه‌هایی که امروز تربیت می‌کنیم، فکرشان این است که به خارج بروند، تأکید کرد: باید فرزندان تربیت کنیم که فکرشان معطوف به آب و خاک و سرزمین خودشان است، بچه‌هایی که باید تمام وجودشان را بگذارند تا کشورشان را در دنیا سربلند نگه دارند، این اقدام است که می‌تواند مملکت ما را درست کند.

رئیس‌جمهوری تصریح کرد: اگر برای بهتر شدن و توسعه و پیشرفت تلاش کنیم، متوقف نشویم و در فکر رسیدن به بی‌نهایت باشیم، می‌توانیم هر روز بهتر شویم و این نگاه اگر در مدیریت کشور و آموزش در مدارس و دانشگاه‌های ما شکل بگیرد، از هیچ کشوری عقب نخواهیم ماند و به همان چشم‌انداز الهام‌بخش و الگو بودن که مقام معظم رهبری فرمودند، خواهیم رسید.

پزشکیان افزود: باید بهترین روش‌های آموزشی دنیا را بررسی کنیم و بلکه از آنها بهتر به فرزندان‌مان ارائه دهیم، باید توسعه و پیشرفت کشورهای دیگر را بررسی کنیم و خودمان را تغییر دهیم و آن‌گونه که لازم است، باشیم؛ اگر این نگاه در ما به‌وجود بیاید، تغییر ایجاد می‌کنیم، شما معلمان، فردای فرزندان ما را می‌سازید.